

JONGEREN OP ZUID EN NOORD

FACTSHEET OVER VERSCHILLEN IN ROTTERDAM

STICHTING
DE VERRE
BERGEN

Hebben jongeren woonachtig op Rotterdam-Zuid meer sociale problemen dan jongeren op de noordoever? Is criminaliteit nog steeds een urgent probleem?

Deze factsheet, gebaseerd op CBS-data, probeert verschillen tussen noord en Zuid te duiden.

ONDERZOEK

THEMA

JONGEREN

DOELGROEP

WIJKEN

DOEL

LOCATIE

LOCATIE

SAMENVATTING

Uit de gegevens blijkt dat het beter gaat in Rotterdam. Criminaliteit onder jongeren en het percentage vroegtijdig schoolverlaters (VSV'ers) nemen af en het percentage leerlingen dat instroomt op HAVO of VWO-niveau neemt toe. Daarentegen is het aantal jongeren in Rotterdam dat een neerwaartse onderwijs transitie (wanneer een kind een niveau omlaag gaat binnen het onderwijs, bijvoorbeeld van VWO naar HAVO) maakt de afgelopen jaren toegenomen. Mogelijke

verklaringen zijn dat jongeren langer in het onderwijs blijven, of dat zij met een lager onderwijsniveau eindigen dan oorspronkelijk geadviseerd. De stad heeft een hoger percentage werklozen in vergelijking met Amsterdam of Den Haag. De wijken Delfshaven, Charlois en Centrum zijn wijken die slecht scoren op de onderzochte indicatoren over doorstromen naar werk, criminaliteit, VSV en doorstromen binnen het onderwijs. Wel scoort het zuiden als geheel relatief minder goed als het gaat om indicatoren rondom het onderwijs en het vinden van werk.

AANPAK

met CBS-data wordt op wijkniveau gekeken naar verschillende indicatoren rondom jeugdproblematiek: VSV'ers, verdachten van een misdrijf, recidivisten, neerwaartse onderwijs transities, doorstromen binnen het onderwijs en werkloosheid. De indicatoren worden op wijkniveau afgezet tegen het stedelijke gemiddelde.

Wijken zijn ingedeeld in stedelijk "Noord" of "Zuid" op basis van waar zij zich bevinden ten opzichte van de Maas. Ook wordt in dit stuk aandacht geschonken aan de wijken waar het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) zich op richt, en aan de steden Den Haag en Amsterdam. Er kan nog niets gezegd worden over de effectiviteit van NPRZ aangezien dit programma nog niet lang operationeel is.

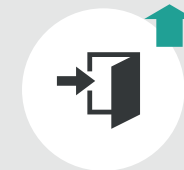
SAMENVATTING

HET GAAT GOED IN ROTTERDAM

Criminaliteit en percentage vroegtijdig schoolverlaters neemt af

Instroom HAVO en VWO neemt toe

WAT MINDER GOED GAAT

Jongeren met neerwaartse onderwijs transitie is toegenomen

Langer in het onderwijs

Lager eindniveau dan geadviseerd

Hoger percentage werklozen dan in Amsterdam en Den Haag

De wijken die slecht scoren op de onderzochte indicatoren:

NOORD DELFSHAVEN

ZUID CHARLOIS

NOORD CENTRUM

Zuid scoort relatief minder goed op onderwijs en het vinden van werk.

COLOFON

Initiatief:

Stichting De Verre Bergen, Rotterdam.
De Verre Bergen is een filantropische instelling die gedurfde ideeën voor maatschappelijke groei in Rotterdam ondersteunt.

Vormgeving:

Studio Mosgroen

Hebt u vragen over dit onderzoek? Neem dan contact op met het projectteam.

© 2019, Stichting De Verre Bergen

PERCENTAGE JONGEREN VERDACHT VAN EEN MISDRIJF

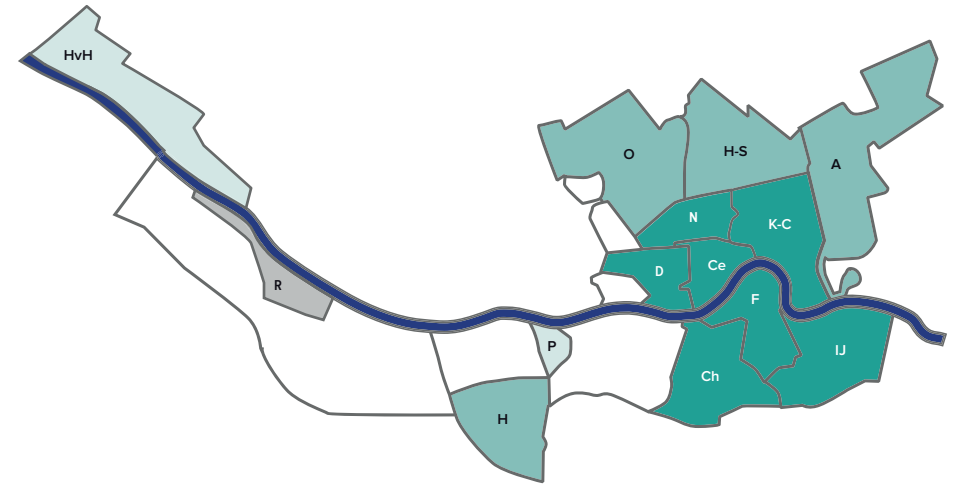
Het percentage jongeren dat verdacht is van een misdrijf neemt in heel Rotterdam af. Dit is onderdeel van een bredere nationale trend in Nederland: cijfers over criminaliteit onder de bevolking van 15 jaar en ouder dalen in alle delen van het land.¹ Dit is ook terug te zien in cijfers over Amsterdam en Den Haag, zie figuur 1. Toch zijn in Rotterdam procentueel meer jongeren verdacht van een misdrijf dan in Den Haag en Amsterdam. In Noord zijn meer jongeren verdacht van een misdrijf dan op Zuid als geheel. Dit is terug te zien in figuur 2.

Tussen 2007-2016 wonen op wijkniveau de meeste jongeren die verdacht zijn van een misdrijf in Delfshaven, Centrum en Charlois. In Hoek van Holland, Pernis en Rozenburg zijn de minste jongeren verdacht geweest van een misdrijf (zie figuur 3).

3 - VERDACHTEN VAN EEN MISDRIJF PER WIJK (%)

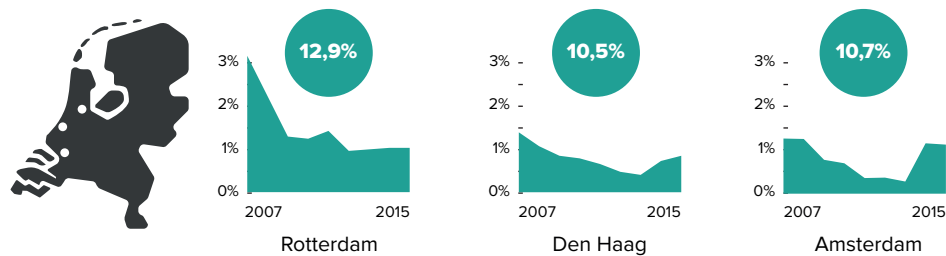
Totaal over de periode 2007-2016

0-5% 5-10% 10-15% 15-20%

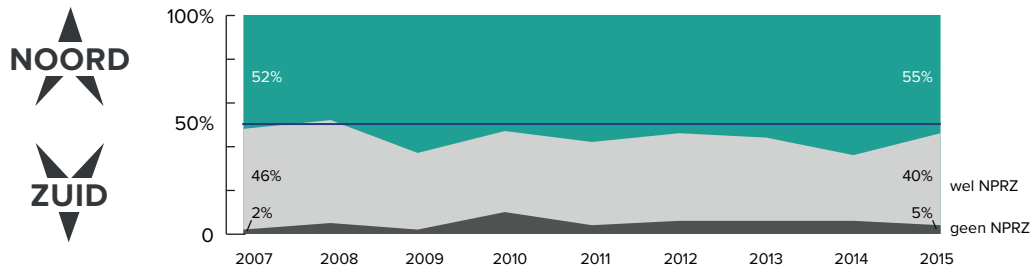

1 - VERDACHTEN VAN EEN MISDRIJF

Totaal (cirkel) en trend (grafiek) over periode 2007-2016

2 - VERDACHTEN VAN EEN MISDRIJF NOORD / ZUID

	Woonwijk	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2007-2016
	NOORD										
A	Alexander	2,8%	1,1%	1,0%	0,7%	0,8%	0,9%	0,7%	1,3%	0,9%	10,20%
D	Delfshaven	4,0%	3,2%	1,7%	2,0%	1,5%	1,0%	2,0%	1,3%	1,7%	18,00%
HvH	Hoek van Holland	0,9%	0,9%	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%	7,16%
K-C	Kralingen-Crooswijk	3,2%	2,3%	2,3%	0,5%	1,6%	1,1%	1,3%	0,7%	1,1%	15,22%
N	Noord	2,5%	1,8%	2,3%	1,9%	3,1%	0,9%	0,4%	2,9%	0,9%	16,36%
O	Overschie	3,1%	1,9%	0,0%	1,3%	1,2%	0,0%	0,6%	0,6%	0,0%	11,74%
H-S	Hillegersberg-Schiebroek	1,5%	1,1%	1,0%	0,4%	1,3%	0,9%	0,7%	0,7%	0,2%	11,01%
Ce	Centrum	1,7%	0,0%	1,2%	1,2%	1,2%	1,4%	0,5%	0,0%	1,7%	17,94%
	ZUID										
	NPRZ gebieden										
Ch	Charlois	4,4%	2,4%	1,7%	1,5%	1,3%	0,8%	1,0%	1,0%	1,3%	16,64%
F	Feijenoord	3,7%	3,0%	1,0%	0,6%	1,6%	0,9%	0,9%	1,1%	1,2%	15,63%
IJ	IJsselmonde	4,0%	3,1%	1,0%	1,9%	1,8%	1,6%	1,6%	0,5%	1,2%	15,94%
	Niet NPRZ gebieden										
H	Hoogvliet	1,1%	1,7%	0,5%	2,1%	0,5%	0,5%	0,5%	1,0%	0,8%	11,88%
P	Pernis	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	1,5%	0,0%	8,86%
R	Rozenburg					1,5%	1,3%	0,7%	0,0%	0,0%	4,80%

¹<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/09/afname-criminaliteit-in-alle-delen-nederland-05-09-2018>

RECIDIVISTEN

Zoals aangetoond in tabel 4 telt Rotterdam een hoger percentage recidivisten dan Den Haag en Amsterdam. Tussen de jaren 2007-2016 telde het noorden van Rotterdam meer recidivisten dan het zuiden. Zoals aangetoond in tabel 5 wonen in de gebieden waarop het NPRZ zich richt procentueel meer recidivisten dan in de niet-NPRZ gebieden. De drie wijken met de hoogste percentages recidivisten zijn Centrum, gevolgd door Delfshaven en IJsselmonde.

4 - AANTAL RECIDIVISTEN TUSSEN 2007 EN 2016 IN ROTTERDAM, DEN HAAG EN AMSTERDAM

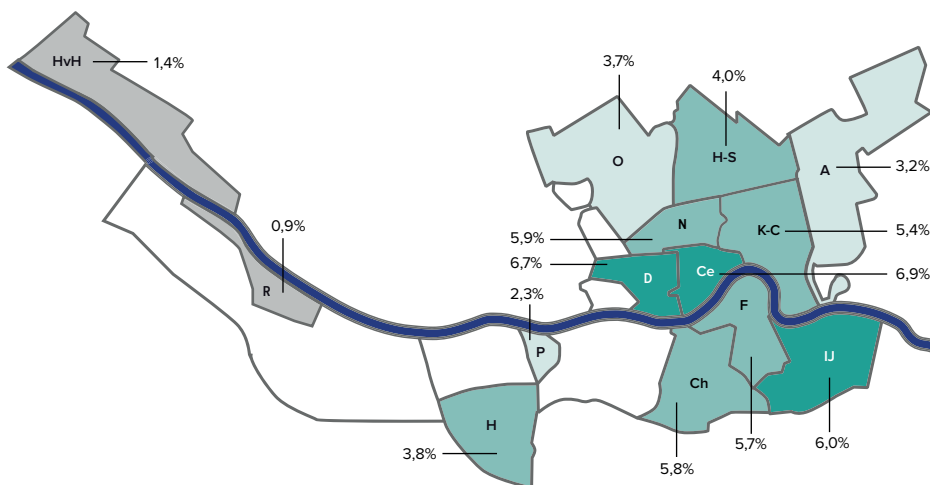
Recidive 2007-2016	2007-2016
Rotterdam	4,2%
Den Haag	3,2%
Amsterdam	3,2%

5 - VERDELING RECIDIVES NOORD EN ZUID

Recidive 2007-2016	Totaal
Noord	56%
Zuid	44%
NPRZ gebieden	39%
Niet NPRZ gebieden	5%

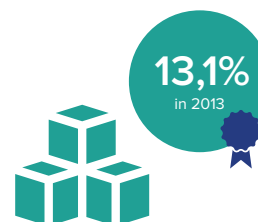
6 - RECIDIVISTEN PER WIJK 2007-2016 (%)

0-2% 2-4% 4-6% 6-8%

VERSCHILLEN IN DOORSTROOM BINNEN HET VOORTGEZET ONDERWIJS

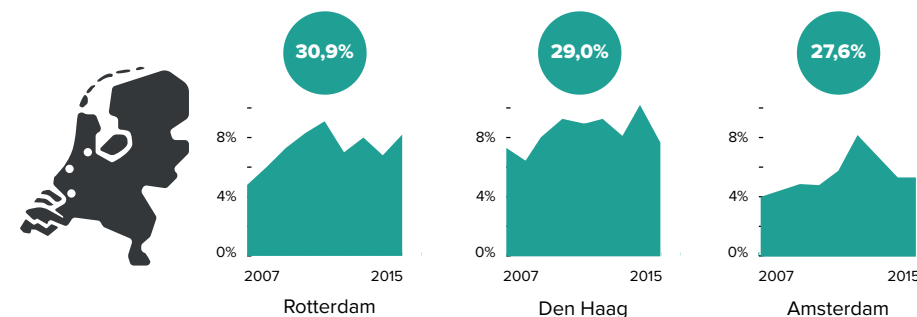
Verschillende indicatoren wijzen op neerwaartse onderwijstransities, instroomniveaus en schooluitval (VSV'ers). Deze indicatoren schetsen een beeld van de stappen die jongeren maken binnen het onderwijs. Alhoewel meer jongeren op hogere niveaus lijken in te stromen binnen het VO, neemt het aantal neerwaartse onderwijstransities in Rotterdam toe. Ook stapelen jongeren diploma's in het onderwijs.

Gesproken wordt van stapelen in het onderwijs wanneer studenten meer opleidingen na elkaar volgen in het VO. Mogelijk betekenen de huidige cijfers dat het aantal stapelaars binnen het VO toeneemt, terwijl de overadvisering (een schooladvies dat hoger is dan wat voor het kind wenselijk is) óók toeneemt.

7 - NEERWAARTSE ONDERWIJSTRANSITIES

Totaal (cirkel) en trend (grafiek) over periode 2007-2016

In Rotterdam stapelden in 2013 rond de 13,1% van studenten tussen VMBO-t tot het HAVO.² Ook toonde landelijk onderzoek aan dat in schooljaar 2009/2010 14% van scholieren een neerwaartse onderwijstransitie had ondergaan; zij zaten in het derde leerjaar op een lager niveau dan het gegeven schooladvies.³ Zowel de neerwaartse onderwijstransities als het stapelen van diploma's zorgen er mogelijk voor dat jongeren langer doen over de studie in het VO.

NEERWAARTSE ONDERWIJSTRANSITIES

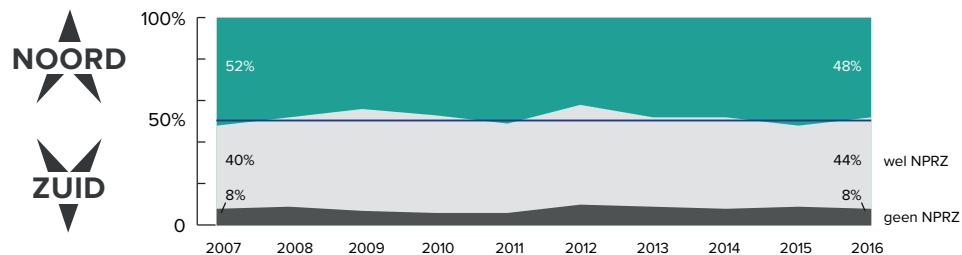
Het percentage neerwaartse onderwijstransities neemt toe in Rotterdam. ten opzichte van 2007 is het aantal neerwaartse transities tussen 2007 en 2015 met 3,4 procentpunt toegenomen (figuur 7). Sinds 2008 ondergaan meer jongeren in het zuiden een neerwaartse onderwijstransitie (figuur 8).

De wijken waar in 2015 de meeste jongeren een neerwaartse transitie ondergingen zijn Noord, Charlois en Overschie. Tussen 2007-2016 zijn dit de wijken Feijenoord, Charlois en Delfshaven. Deze data zijn te zien in figuur 9.

² <https://www.onderwijsincijfers.nl/themas/transities-in-het-onderwijs/stapelen-in-het-voortgezet-onderwijs/regionale-verschillen-in-stapelen> 05-09-2018

³ <https://www.onderwijsincijfers.nl/themas/transities-in-het-onderwijs/schooladvies-en-de-verdere-schoolloopbaan> 05-09-2018

8 - VERDELING NEERWAARTSE ONDERWIJSTRANSITIES NOORD EN ZUID

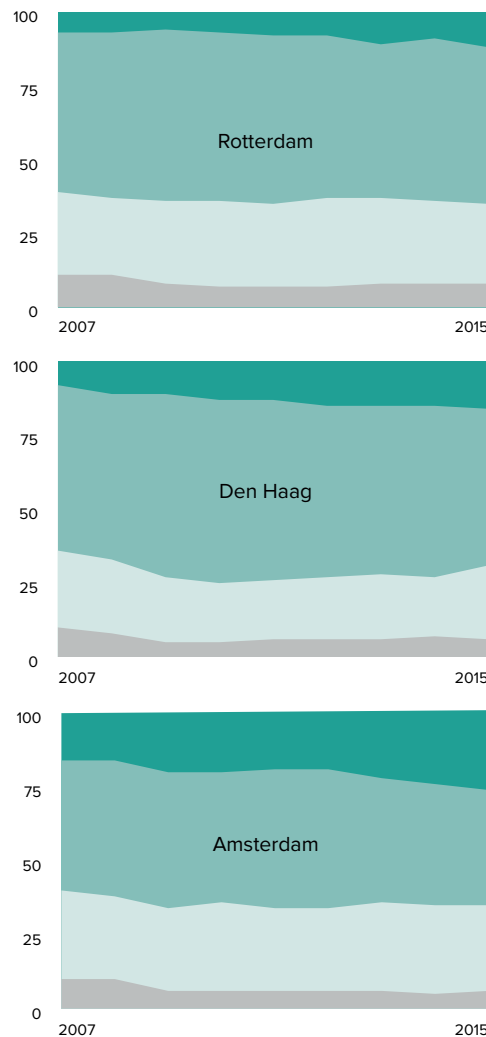
9 - NEERWAARTSE ONDERWIJSTRANSITIES

	Woonwijk	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	07-16
NOORD											
A	Alexander	2,2%	3,3%	4,3%	5,2%	7,2%	3,9%	3,9%	4,4%	5,4%	27,08%
D	Delfshaven	6,0%	7,6%	8,3%	7,9%	9,0%	6,9%	6,8%	6,5%	9,3%	34,57%
HvH	Hoek van Holland	8,8%	3,6%	3,3%	2,2%	2,8%	3,7%	2,8%	1,9%	6,1%	29,04%
K-C	Kralingen-Crooswijk	3,9%	3,9%	4,2%	9,3%	8,5%	4,4%	9,1%	4,4%	6,8%	28,30%
N	Noord	5,5%	7,0%	6,4%	9,1%	11,2%	6,3%	11,5%	8,4%	12,1%	34,28%
O	Overschie	3,1%	2,5%	5,0%	8,2%	7,4%	5,0%	7,0%	3,6%	9,9%	34,17%
H-S	Hillegersberg-Schiebroek	3,7%	2,9%	3,7%	3,8%	4,8%	4,7%	6,1%	7,2%	6,4%	27,47%
Ce	Centrum	5,7%	10,5%	8,4%	6,7%	13,3%	5,6%	9,6%	8,9%	5,8%	34,35%
ZUID											
NPRZ gebieden											
Ch	Charlois	5,6%	8,9%	12,3%	13,1%	12,7%	11,4%	12,9%	9,1%	12,0%	35,00%
F	Feijenoord	4,8%	5,9%	8,5%	8,7%	8,8%	8,1%	9,2%	9,3%	7,7%	36,80%
IJ	IJsselmonde	5,8%	7,3%	9,7%	11,4%	13,1%	10,3%	7,5%	7,5%	8,1%	30,26%
Niet NPRZ gebieden											
H	Hoogvliet	5,7%	8,2%	7,3%	6,1%	8,7%	11,2%	10,8%	7,7%	9,1%	32,30%
P	Pernis	6,6%	3,9%	6,7%	16,7%	1,8%	2,0%	4,1%	4,5%	4,8%	29,32%
R	Rozenburg					2,2%	3,4%	2,0%	3,7%	6,7%	15,34%

INSTROOMNIVEAU

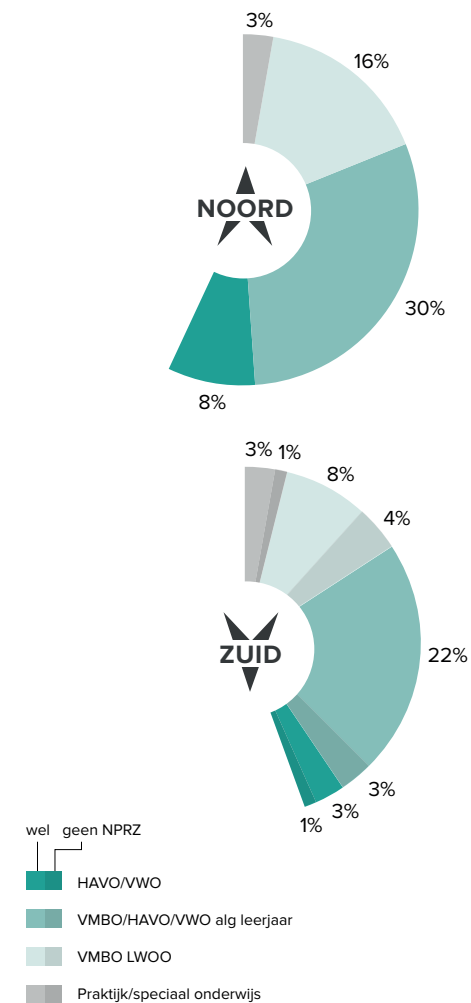
In zowel Rotterdam, Amsterdam en Den Haag (2007-2015) is de instroom in het HAVO/VWO toegenomen terwijl de instroom in het praktijkgericht onderwijs en het VMBO is afgenomen (figuur 10).

10 - INSTROOM PER STAD

In het zuiden van de stad stromen in de laatste jaren meer kinderen in een algemeen leerjaar of het speciaal onderwijs in dan in het noorden van de stad. In het noorden van de stad stromen meer kinderen door naar het VMBO en HAVO/VWO. (figuur 11)

11 - VERDELING INSTROOM ROTTERDAM 2015

HAVO/VWO

De laatste twee jaar stromen in Feijenoord, Delfshaven en Charlois gemiddeld het laagste percentage jongeren door naar HAVO/VWO. In Hoogvliet en Hillegersberg-Schiebroek gaan relatief de meeste jongeren naar HAVO/VWO.

Algemeen leerjaar

Figuur 12 toont aan dat in 2015 jongeren in Charlois en Feijenoord vaker een algemeen leerjaar doen.

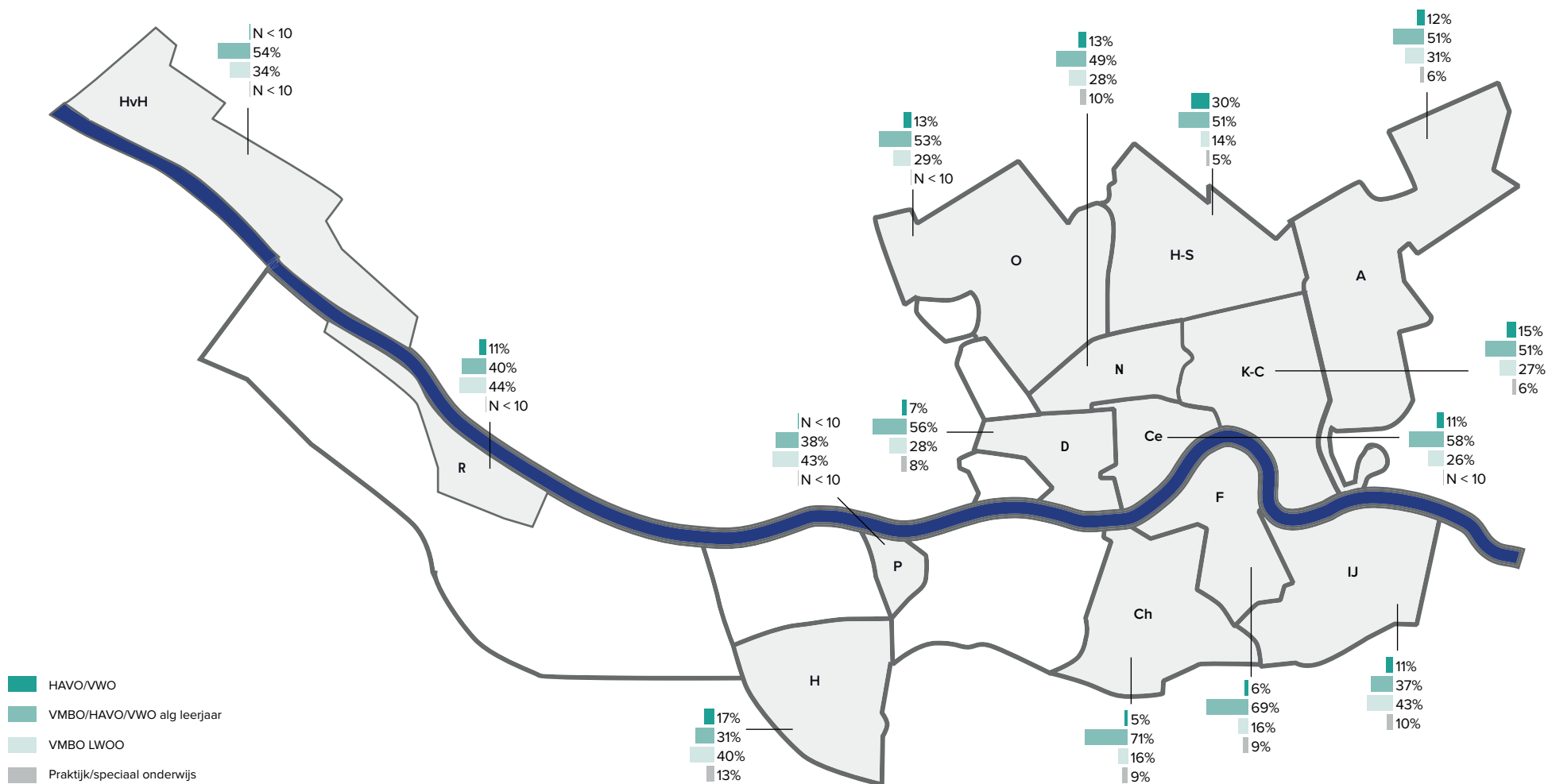
VMBO/LWOO

Jongeren uit Schiebroek, Charlois en Feijenoord stromen het minst vaak in op het niveau VMBO/LWOO. De meeste in Rozenburg, Pernis en IJsselmonde.

Praktijk/speciaal onderwijs

Jongeren in Hoogvliet beginnen in 2015 het vaakst aan het speciaal onderwijs. Dit wordt gevolgd door Feijenoord en IJsselmonde.

12 - INSTROMING PER WIJK 2015 (%)

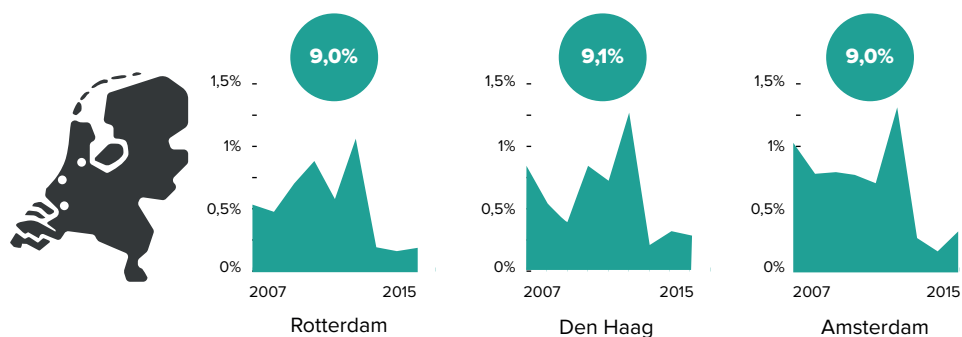
SCHOOLUITVAL

In figuur 13 is te zien dat in de afgelopen jaren het percentage vroegtijdig schoolverlaters (VSV'ers) in Rotterdam is afgenomen. Er wordt gesproken van VSV wanneer een leerling het schoolsysteem verlaat zonder startkwalificatie. Een startkwalificatie is een MBO-niveau 2 diploma of hoger. Landelijk neemt het aantal VSV'ers sinds schooljaar 2011/2012 af, alhoewel in 2016/2017 weer een stijging te zien is.⁴ Tot 2013 woonden de meeste Rotterdamse VSV'ers op Zuid. De afgelopen twee jaar wonen meer VSV'ers in het noorden van de stad (figuur 14).

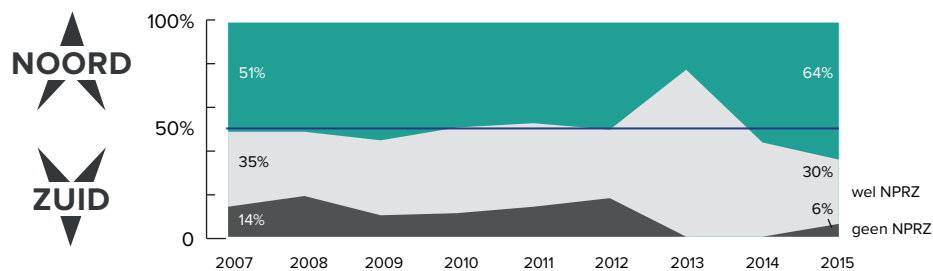
Het hoogste percentage VSV'ers tussen 2007-2016 is woonachtig in Charlois, Delfshaven en het stadscentrum.

13 - AANTAL VROEGTIJDIG SCHOOLVERLATERS

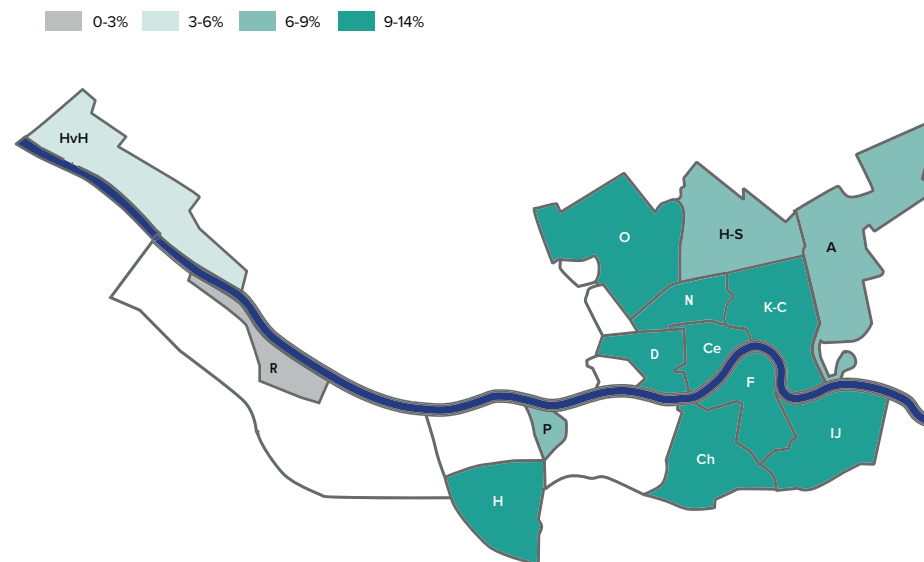
Totaal (cirkel) en trend (grafiek) over periode 2007-2016

14 - VERDELING AANTAL VROEGTIJDIG SCHOOLVERLATERS NOORD / ZUID

15 - PERCENTAGE VROEGTIJDIG SCHOOLVERLATERS PER WIJK 2007-2016 (%)

	Woonwijk	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2007-2016
	NOORD										
A	Alexander	0,10%	0,31%	0,31%	0,52%	0,75%	0,74%	0,00%	0,18%	0,10%	7,45%
D	Delfshaven	0,54%	0,65%	1,39%	0,66%	0,32%	1,44%	0,35%	0,12%	0,12%	12,14%
HvH	Hoek van Holland	0,00%	0,00%	0,83%	0,00%	1,85%	0,75%	0,00%	0,00%	0,00%	5,93%
K-C	Kralingen-Crooswijk	0,92%	0,46%	0,70%	0,23%	0,00%	0,44%	0,00%	0,22%	0,22%	10,75%
N	Noord	0,69%	0,75%	0,69%	0,96%	0,44%	2,16%	0,00%	0,00%	0,89%	11,86%
O	Overschie	0,00%	0,00%	0,00%	1,27%	0,61%	0,62%	0,00%	0,00%	0,00%	10,03%
H-S	Hillegersberg-Schiebroek	0,87%	0,00%	0,39%	1,01%	0,00%	0,19%	0,00%	0,54%	0,17%	7,44%
Ce	Centrum	1,15%	0,62%	0,00%	1,84%	0,58%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	13,67%
	ZUID										
	NPRZ gebieden										
Ch	Charlois	0,72%	0,30%	0,99%	1,35%	1,11%	1,13%	1,09%	0,43%	0,27%	12,71%
F	Feijenoord	0,53%	0,75%	0,92%	1,41%	0,74%	1,32%	0,22%	0,00%	0,23%	11,97%
IJ	IJsselmonde	1,01%	0,74%	0,74%	0,74%	0,59%	1,74%	0,00%	0,00%	0,15%	11,43%
	Niet NPRZ gebieden										
H	Hoogvliet	0,00%	0,48%	0,24%	0,53%	0,48%	1,07%	0,00%	0,00%	0,00%	9,11%
P	Pernis	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,46%
R	Rozenburg					1,48%	1,34%	0,00%	0,00%	0,00%	1,59%

⁴ <https://www.onderwijscijfers.nl/kengetallen/onderwijs-algemeen/leerlingen-en-studenten/prestaties-voortijdig-schoolverlaten/landelijke-vsv-cijfers>

TOEGANG TOT DE ARBEIDSMARKT

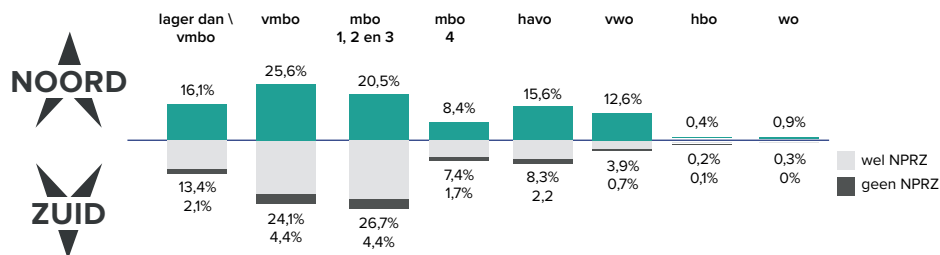
Hoogst behaalde diploma's

Jongeren die de arbeidsmarkt zonder startkwalificatie betreden hebben minder kans op een baan.⁵ Kijkend naar het hoogst behaalde diploma op de leeftijd van 18 jaar en ouder zien we dat tussen 2007- 2016 meer Rotterdammers in Noord een havodiploma of hoger hadden

dan inwoners op Zuid. Een mbo-2 diploma is een startkwalificatie: wij zien dat op Zuid minder 18 plussers hun startkwalificatie afronden dan in Noord (tabel 16). De wijken waar de meeste jongeren VMBO of lager als het hoogst behaalde diploma hebben zijn Delfshaven (46,5%), Charlois (45,8%) en Noord (45,4%).

16 - HOOGST BEHAALD DIPLOMA NOORD EN ZUID

Percentage van inwoners per gebied

	Woonwijk 18 jaar en ouder (N=27.896)	< vmbo	vmbo	mbo 1, 2 en 3	mbo 4	havo	vwo	hbo	wo
NOORD									
A	Alexander	14,6%	23,3%	17,4%	9,6%	19,3%	13,9%	0,7%	1,1%
D	Delfshaven	17,6%	28,9%	26,6%	8,8%	11,3%	6,1%	0,2%	0,5%
HvH	Hoek van Holland	9,8%	29,7%	19,8%	12,1%	18,4%	8,4%	0,6%	1,2%
K-C	Kralingen-Crooswijk	16,5%	25,5%	20,7%	7,3%	13,9%	14,6%	0,3%	1,2%
N	Noord	16,8%	28,6%	22,0%	7,5%	15,3%	8,7%	0,4%	0,7%
O	Overschie	15,8%	28,9%	21,7%	11,0%	12,2%	9,6%	0,5%	0,3%
H-S	Hillegersberg-Schiebroek	15,6%	20,2%	14,6%	6,0%	18,0%	24,2%	0,3%	1,1%
Ce	Centrum	19,6%	25,2%	22,1%	7,6%	13,0%	11,8%	0,3%	0,5%
ZUID									
NPRZ gebieden									
Ch	Charlois	17,4%	28,4%	31,8%	8,2%	9,5%	4,4%	0,1%	0,3%
F	Feijenoord	15,3%	28,5%	32,6%	9,1%	9,4%	4,6%	0,2%	0,3%
IJ	IJsselmonde	15,3%	28,8%	30,1%	9,1%	11,2%	5,0%	0,3%	0,3%
Niet NPRZ gebieden									
H	Hoogvliet	13,6%	29,1%	27,9%	10,5%	13,7%	4,6%	0,3%	0,3%
P	Pernis	14,2%	22,4%	29,7%	10,6%	17,5%	4,9%	0,8%	0,0%
R	Rozenburg	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Rotterdam totaal		14,9%	27,3%	24,2%	9,0%	14,0%	9,6%	0,3%	0,6%
Amsterdam		15,2%	20,2%	22,9%	8,4%	16,0%	16,4%	0,2%	0,7%

Werkloosheid⁶

Rotterdam telt meer werklozen dan Amsterdam of Den Haag. in het zuiden van de stad is een groter aandeel van de inwoners werkloos dan in het noorden. in de NPRZ-gebieden is

werkloosheid hoger dan de gebieden op Zuid waar het programma niet actief is. Zoals aangetoond in figuur 18 zijn de drie wijken met de hoogste werkloosheid Centrum, Charlois en Delfshaven.

17 - WERKLOOSHEID

	Spreading Rotterdam	Werkloosheid per gebied
Noord	51,0%	0%
Zuid	49,0%	2,6%
NPRZ gebieden	42,4%	2,2%
Niet NPRZ gebieden	6,5%	0,3%

1,6%

Rotterdam

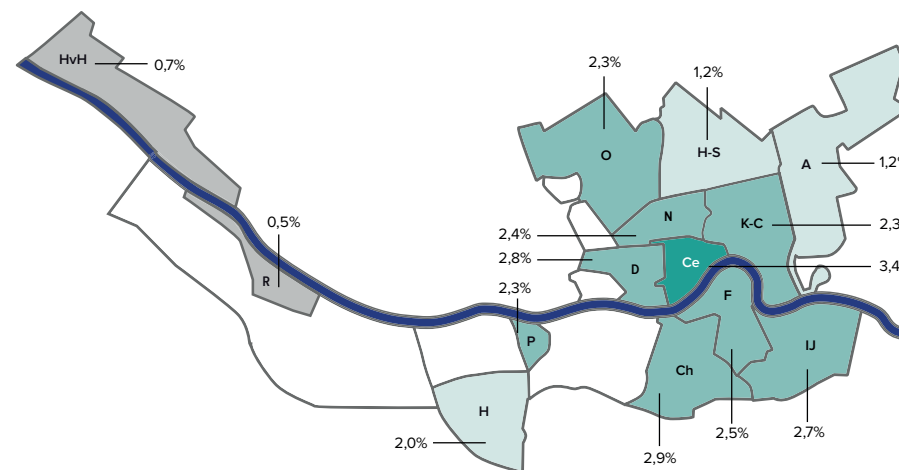
1,5%

Den Haag

0,9%

Amsterdam

18 - WERKLOOSHEID PER WIJK (%)

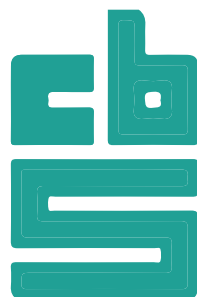
⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/vraag-en-antwoord/waarom-moet-ik-een-startkwalificatie-hebben-19-10-2018>

⁶ Dit betreft niet de officiële werkloosheidscijfers, omdat die worden afgezet tegen het aantal mensen dat deel uitmaakt van de beroepsbevolking, deze cijfers hebben we voor de hier gehanteerde leeftijdsgroep en wijken niet beschikbaar. Het aantal werklozen is dus afgezet tegen het aantal jongeren in de betreffende leeftijdscategorie (ongeacht of ze deel uitmaken van de beroepsbevolking of niet) en is daarmee altijd lager dan het 'officiële' percentage werkloze jongeren.

TOELICHTING OP DE DATA

De bevindingen in dit stuk zijn gebaseerd op CBS-data van bijna 200 duizend jongeren gevolgd voor de jeugdpadenwebsite. Doorstroompercentages in het onderwijs tussen 2007 en 2016 zijn verzameld binnen de gemeente Rotterdam, Amsterdam en Den Haag. Het percentage VSV'ers, verdachten van een misdrijf en neerwaartse onderwijstransities zijn verzameld tussen 2007 en 2015. Deze data zijn gebaseerd op informatie van circa 6300 - 7500 jongeren per stad per jaar. Waar de data gebaseerd is op minder dan 10 individuen wordt n<10 in de data weergegeven. Dit gebeurt wegens privacyregels van het CBS. Wegens privacyoverwegingen is de data vanuit het CBS als percentage aangeleverd voor analyse. De bovenstaande tabellen zijn tot stand gekomen door alle percentages van de wijken over de jaren heen in een overzicht te zetten. Omdat het niet uit te sluiten is dat jongeren meerdere malen in de data als dubbeling zijn mee geteld zijn de berekeningen gemaakt op basis van gemiddelden per jaar of gedurende een gekozen periode. De weergegeven cijfers zijn percentages per wijk; door percentages weer te geven wordt gecorrigeerd voor het variërende aantal gevolgde inwoners per wijk. De absolute getallen zijn kleiner voor wijken met minder gevolgde jongeren. Zo slaat de 6,7% recidives uit Delfshaven tussen 2007-2016 op 700 jongeren, terwijl de 6,9% recidives in het Centrum refereert aan 170 jongeren. De weergegeven cijfers voor de scheiding tussen het noorden en het zuiden, met het bijbehorende onderscheid tussen wel en geen NPRZ gebieden is berekend door het absoluut aantal jongeren per indicator te delen door het totaal aantal gevolgde jongeren.

BIJLAGE

De geschiedenis van Rotterdam-Zuid

In de 19e eeuw woonden op Rotterdam-Zuid veel havenarbeiders. Tegen het eind van 1980 verschoven de havenactiviteiten naar het Westen, waardoor de werkgelegenheid afnam. Verschillende gemeenten rondom Rotterdam boden aantrekkelijke huisvesting aan, wat een trend van selectieve migratie creëerde. Kansrijke gezinnen verhuisden uit het zuiden en kansarme gezinnen bleven achter in het goedkope, maar kwalitatief lagere woonaanbod dat na de Tweede Wereldoorlog was bijgebouwd⁷. De sociaaleconomische situatie van inwoners vormde een zorgpunt voor de gemeente. In 2011 trad het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) in werking om Rotterdam Zuid tegen 2031 naar het niveau van de rest van Rotterdam en de overige G4 steden te tillen⁸. Het NPRZ is niet gericht op alle buurten in het zuiden van de stad. Het programma richt zich op 3 wijken; Charlois, Feijenoord en IJsselmonde. Daarbinnen hebben 7 buurten extra aandacht: Tarwewijk, Oud Charlois, Carnisse, Bloemhof, Hillesluis, Feijenoord en Afrikaanderwijk. Het grootste verschil tussen de focuswijken en de rest van NPRZ is dat er voor de basisscholen in de focuswijken geld beschikbaar is voor extra les en de wijkteams extra capaciteit hebben in de vorm van studententeams met professionele begeleiding⁹. De rijksoverheid, gemeente, schoolbesturen en woningcorporaties stelde in 2018 260 miljoen euro extra beschikbaar voor de continuering van de komende 5 jaar van het NPRZ¹⁰. Het NPRZ richt zich op de thema's school, werk en wonen in de genoemde buurten. De organisatie achter het programma zet zich in om relevante stakeholders te verbinden om

verbeteringen te bewerkstelligen. In de eerste vijf jaar van dit programma heeft binnen de pijler school de grootste focus gelegen op investeringen in het primair onderwijs. Doormiddel van de Children's Zone zijn schooluren uitgebreid en wordt een onderzoek uitgevoerd over de link tussen school en zorg. Het is te vroeg om effecten te kunnen zien van het programma binnen de indicatoren in dit stuk.

⁷ <http://docplayer.nl/14225651-Kwaliteitssprong-Zuid-ontwikkeling-vanuit-kracht.html>

⁸ <https://www.nprz.nl/over-nprz/nprz/over-ons>

⁹ Astrid Kroos, NPRZ

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/03/15/kabinet-reserveert-samen-met-rotterdam-260-miljoen-voor-verbeteren-leefbaarheid-rotterdam-zuid>